

مجموعه تنقیحی

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و مقررات مربوط

مشمول بر:

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی؛

موادی از قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی؛

آیین‌نامه‌های اجرایی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار؛

سایر آیین‌نامه‌ها، تصویب‌نامه‌ها و مصوبات مربوط؛

زیرنویس‌های تنقیحی و توضیحی؛

و ...

معاونت حقوقی ریاست جمهوری

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

خرداد ماه ۱۴۰۲

شناسنامه کتاب

عنوان کتاب: مجموعه تنقیمی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و مقررات

مربوط

تهیه و تنظیم: امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

ناشر: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی

ریاست جمهوری

لیتوگرافی و چاپ: اداره چاپ و انتشار

چاپ اول: فرورد ماه ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۲۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۴-۸۸-۸

مشارکان

تدوین و تنقیح	مریم عامری
مشاور	فرهاد بیات
آماده سازی	آریتا فورشیدی
لیتوگرافی و چاپ	علی ابراهیمی دهشیری - سعید بنایی - مسین تاجیک
زیر نظر	مهدی مهدی زاده - سید رحمان سلامت

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر برای معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری محفوظ است.

فیفا

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

عنوان قراردادی: ایران، قوانین و امکام

Iran. Laws. etc

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه تنقیمی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و مقررات مربوطه مشتمل بر: قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار؛ آیین نامه ها و سایر مقررات مربوطه و ... تهیه و تنظیم: امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری؛ تدوین و تنقیح: مریم عامری؛ زیر نظر: مهدی مهدی زاده، سید رحمان سلامت
مشخصات نشر: تهران: ریاست جمهوری، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، اداره چاپ و انتشار، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۷۲ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۴-۸۸-۸

قیمت: ۷۲۰/۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

موضوع: حقوق تجارت- ایران

موضوع: commercial law- Iran

شناسه افزوده: ایران، ریاست جمهوری، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، اداره چاپ و انتشار

شناسه افزوده: ایران، ریاست جمهوری، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات.

رده بندی کنگره: KM۳۴۲۹

رده بندی دیویی: ۳۴۶/۵۵۰۶۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۶۰۰۲۵

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

نشانی: تهران- خیابان ولی عصر (عج) - قبل از چهارراه جمهوری اسلامی شماره ۱۱۵۸

پیامک: ۶۴۴۵۵۵۷۷۷۷

کدپستی: ۱۳۱۶۷۶۷۴۵۱

تلفن: ۰۸-۶۴۴۹۲۷۰۸ - ۹۸۳۱+

دورنگار: ۰۷-۶۴۴۹۲۷۰۷ - ۹۸۳۱+

بایگاه اینترنتی: www.dotic.ir

پست الکترونیک: law@iripo.ir

پیشگفتار

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار از جمله قوانین مهم و راهگشا در حوزه اقتصادی کشور می باشد. خاستگاه این قانون به قسمت اخیر بند (د) ماده (۹۱) قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۸ باز می گردد که به موجب آن، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون مکلف شدند پیش نویس قانون «ایجاد فضای مساعد کارآفرینی و رفع موانع کسب و کار» را تهیه و ارایه نمایند. پیش نویس یادشده در قالب طرح به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردید و در ۲۹ ماده در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۶ به تصویب رسید تدوین پیش نویس قانون توسط بخش خصوصی و ارایه آن به مراجع صلاحیت دار برای سیر مراحل تصویب از ویژگی های متمایز این قانون نسبت به سایر قوانین است. متعاقباً، ماده (۱۱) این قانون در سال ۱۳۹۵ با قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، اصلاح و در سال ۱۴۰۰ نیز مواد (۳۰) و (۳۱) با قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار، به آن الحاق شد.

طبق بند (ج) ماده (۱) این قانون، محیط کسب و کار عبارت است از «مجموعه عوامل مؤثر در اداره یا عملکرد بنگاه های تولیدی که خارج از کنترل مدیران آن ها می باشند». از این منظر، موضوع این قانون، پرداختن به «مجموعه عوامل مؤثر» است که موجب ارتقا یا کسر شده این قانون با سایر حوزه ها نظیر امور مالیاتی، کار، تأمین اجتماعی، گمرکی، بانکی، سرمایه گذاری، قضایی (به ویژه اجرای قراردادها) و ... می شود. همین رویکرد در تدوین و تصویب قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱) نیز مشهود است؛ با وجود این، برخلاف قانون اخیر که متعرض قوانین مختلف شده و موادی از آن ها را اصلاح یا به آن ها الحاق نموده است، چنین رویکردی در تدوین قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار اتخاذ نشده که به لحاظ اصول تقنینی، پسندیده تر است. به بیان دیگر، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، بدون آن که در مقام اصلاح صریح یا ضمنی احکام سایر قوانین برآمده باشد، احکامی گاه تکمیلی و گاه ابداعی را وضع کرده است. از جمله احکام ابداعی این قانون که به موجب ماده ۳۰ (الحاقی ۱۴۰۰/۱۲/۲۴) وضع گردیده، ضرورت ثبت و انتشار مقررات مرتبط با کسب و کار در «پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار» معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی رئیس جمهور^(۱) است که اجرای این حکم نقش مؤثری در ارتقای شفافیت و

۱- این پایگاه، درگاهی اختصاصی در سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است که علاوه بر سایت اینترنتی دولت برای دستگاه های اجرایی، از طریق نشانی www.qavanin.ir قابل دسترسی برای فعالان اقتصادی و عموم مردم می باشد.

تسهیل دسترسی ذی‌نفعان به مقررات دارد و به ثبات و امنیت اقتصادی کمک می‌نماید. بر این اساس و از تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۸ مقررات مرتبط با محیط کسب و کار صرفاً پس از انتشار در پایگاه مذکور لازم‌الاجرا خواهند بود. همچنین به منظور تأمین اجرای قانون، «این‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار» نیز در تاریخ ۱۴۰۲/۱/۳۰ به تصویب هیأت وزیران رسید که این آیین‌نامه در مجموعه حاضر درج شده است.

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی رئیس‌جمهور در راستای انجام وظایف خود در زمینه تهیه و انتشار مجموعه‌های موضوعی منقح، مجموعه حاضر را مشتمل بر متن قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و مقررات مربوط و با رعایت و اعمال نکات ذیل تدوین کرده است:

۱- کلیه اصلاحات و الحاقاتی که بر اساس قوانین مختلف نسبت به مواد قانون انجام شده در متن مواد مربوط اعمال شده و در صورت لزوم، مستند آن نیز در زیرنویس‌ها درج گردیده است.

۲- در صورت لغو یا نسخ هر یک از مواد، علاوه بر ارایه مستند لازم، متن مواد لغو یا نسخ شده برای اطلاع مخاطبان در زیرنویس‌ها درج شده است.

۳- متن مواد قانونی مورد ارجاع در قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و الحاقیه‌های آن با لحاظ آخرین اصلاحات و الحاقات در زیرنویس‌ها درج شده است.

۴- در مواردی که بیان نظر تنقیحی یا توضیحی ضرورت داشته، نظر مذکور با درج نشان معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات (م) ذکر شده است.

امید است با توجه به انتشار مجموعه در سالی که از سوی رهبر معظم انقلاب به نام «مهار تورم و رشد تولید» نامیده شده، مورد استفاده شایسته مسؤولان دستگاه‌های اجرایی، صاحبان کسب و کار و سایر علاقه‌مندان، حقوقدانان و مردم شریف کشورمان قرار گیرد و در مسیر رشد و توسعه کشور موثر واقع گردد. از تمامی مخاطبان این اثر، استدعا دارد با ارایه نظرات، راهنمایی‌ها و پیشنهادهای خویش ما را در ارتقای کیفی چاپ‌های آتی مجموعه، راهنما و یاور باشند. (۱)

محمد دهقان

معاون حقوقی رئیس‌جمهور

۱- نظر، انتقاد و پیشنهاد خود را به نشانی: تهران- خیابان ولی‌عصر (عج)، قبل از تقاطع جمهوری اسلامی، شماره ۱۱۵۸ معاونت تدوین و تنقیح و انتشار قوانین و مقررات- کدپستی ۱۳۱۶۷۶۷۴۵۱ یا نشانی اینترنتی law@iripo.ir ارسال فرمایید. در ضمن دورنگار ۰۶۶۴۹۲۷۰۷-۲۱-۰۰۹۸ و تلفن ۰۶۴۴۵۵۱۱-۲۱-۰۰۹۸ نیز آماده دریافت و استماع نظرات علاقه‌مندان و صاحب‌نظران می‌باشد.

فهرست تاریخی سیاست‌های کلی نظام، قوانین و مقررات

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
سیاست‌های کلی نظام			
۱	از سیاست‌های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی	۱۳۹۱/۱۱/۱۴	۱۱
۲	از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	۱۳۹۲/۱۱/۲۹	۱۱
۳	از سیاست‌های کلی جمعیت	۱۳۹۳/۲/۳۰	۱۲
۴	از سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه	۱۳۹۴/۴/۹	۱۱
۵	از سیاست‌های کلی برنامه هفتم	۱۴۰۱/۱/۲۰	۱۲
قوانین			
۱	از قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی	۱۳۸۶/۱۱/۸	۵۵
۲	قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار	۱۳۹۰/۱۱/۱۶	۱۳
مقررات			
۱	اتخاذ تصمیماتی برای رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری و اشتغال و ایجاد تحرک اقتصادی و بهبود فضای کسب و کار	۱۳۹۲/۶/۱۷	۷۱
۲	تصویبنامه در خصوص معانی، شاخص و زیرشاخص‌های ارزیابی و آثار تدوین و تصویب مقررات بهبود محیط کسب و کار	۱۳۹۳/۴/۱۱	۷۴
۳	اتخاذ تصمیماتی برای ایجاد تحرک اقتصادی، رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری و بهبود فضای کسب و کار	۱۳۹۳/۵/۱۹	۸۳
۴	این‌نامه اجرایی ماده (۹) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار	۱۳۹۳/۵/۲۶	۸۷
۵	این‌نامه اجرایی ماده (۱۶) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار	۱۳۹۴/۲/۶	۹۰
۶	این‌نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار	۱۳۹۵/۱/۱۸	۹۳
۷	تصویبنامه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی	۱۳۹۵/۳/۲۴	۱۴۷

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۸	این‌نامه اجرایی بازدید و مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی	۱۳۹۵/۵/۳	۹۵
۹	از تصویب‌نامه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی	۱۳۹۵/۱۲/۲	۱۴۷
۱۰	مصوبه کاهش پیچیدگی‌های اداری و تسهیل مجوزهای کسب و کار	۱۳۹۶/۱/۲۸	۱۴۸
۱۱	تصویب‌نامه درخصوص ارتقای جایگاه ایران در شاخص شروع کسب و کار	۱۳۹۶/۲/۲۴	۹۸
۱۲	دستورالعمل استقرار و توسعه مرکز ملی پایش محیط کسب و کار کشور	۱۳۹۶/۴/۲۶	۱۵۱
۱۳	تصویب‌نامه در خصوص ایجاد هماهنگی بین دستگاهی به منظور تحقق و پیشبرد برنامه عملیاتی دولت الکترونیک	۱۳۹۶/۷/۱۲	۱۰۹
۱۴	از سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور در بازه زمانی ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۴	۱۳۹۶/۸/۱۷	۱۵۸
۱۵	اتخاذ تصمیماتی در خصوص کاهش موانع کسب و کارهای نوپا مبتنی بر فضای مجازی کشور	۱۳۹۶/۱۰/۲۷	۱۱۰
۱۶	شیوه‌نامه تشکیل و نحوه عمل کارگروه کاهش موانع کسب و کارهای مجازی از طریق ساماندهی و کاهش شکایت دستگاه‌ها به طرفیت آنها	۱۳۹۹/۱۲/۲۳	۱۶۲
۱۷	این‌نامه اجرایی احصای کلیه استعلامات و ایجاد نظام استانداردسازی تبادل اطلاعات بین دستگاهی (موضوع تبصره «۱» بند «ث» ماده ۶۷ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ج.ا.ا)	۱۳۹۷/۹/۲۴	۱۵۹
۱۸	از تصویب‌نامه در خصوص اجرای اقدامات مربوط به سند ملی کار شایسته	۱۳۹۸/۲/۲۹	۱۱۱
۱۹	از تصویب‌نامه در خصوص تعیین جرایم نقدی موضوع بند (۱۲) ماده (۶۱) و مواد (۷۲)، (۷۳)، (۷۵)، (۷۶) و (۷۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی	۱۳۹۸/۸/۱۲	۱۱۱
۲۰	مصوبه در خصوص تسهیل در تعاملات الکترونیکی شهروندان با دستگاه‌های اجرایی و ارتقای شفافیت آنها، دسترسی مردم به داده عمومی، ایجاد یکپارچگی و فرآیندهای تجاری و خدمات شهری	۱۳۹۹/۷/۷	۱۶۵
۲۱	مصوبه در خصوص سامانه یکپارچه پیام ایران	۱۳۹۹/۷/۷	۱۶۸